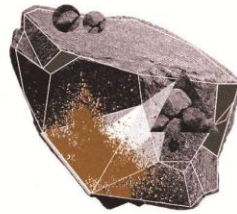


UPPTÄCKTEN /

# Den guldglänsande stenen i Viterliden.







Året var 1860 då virkesköparen Carl Hultdin en försommardag gick vägen mellan Björksele och Aspliden. I höjd med Viterliden såg han plötsligt en guldkimrande sten på bergets västsluttning som väckte hans nyfikenhet.

**DEN 28-ÅRIGE** Carl Hultdins förundran blev nog knappast mindre då han gick fram och tog upp stenen i sina händer. Den kändes ovanligt tung för sin storlek och förutom guldkimret hade den även delar av snövit kvarts och glasklara kristaller.

**EXAKT VAD CARL** tänkte vet förstången men stenfyndet lockade honom att först flytta till Aspliden. Därefter kämpade han i hela 20 år för att få bygga på just Viterliden där han funnit stenen. Nybygget på 530 hektar uppkallade han Kristineberg efter hustrun Kristina, och år 1900 fick han slutligen köpa hemmanet av kronan. När Carl dog 1909 övertog sonen Janne fastigheten.

**UNDER FÖRSTA VÄRLDSKRIGET** ökade efterfrågan på metaller som koppar, guld och silver. Det föranledde Janne Hultdin att bilda bolag tillsammans med ett par andra intresserade och göra inmutningar på fastigheten. Men även andra större aktörer började agera

och mutade in områden i trakten. Jakten på malmyndigheter började komma igång på allvar.

**PÅ 1920-TALET** utvecklades malmletningsmetoderna men det var fortfarande dyrt att ta reda på hur stora fyndigheterna kunde vara. Och man hade inte ännu kommit så långt med tekniken att moderkroppens storlek och dess metallinnehåll kunde fastställas.

**PÅ 1930-TALET** kom så Boliden, Bolidens Gruvaktiebolag som det då hette, in i bilden på allvar. Åren 1931-33 genomförde bolaget elektrisk malmletning med upp till fem mätlag. Letningarna följdes av diamantborringar för att lokalisera moderkroppen och vad den innehöll.

**1930-TALETS** letningsresultat lovade så väl att Boliden år 1937 beslutade att köpa Janne Hultdins stora fastighet i Kristineberg och på denna bygga en gruvanläggning med stor kapacitet.

**ATT BYGGA UPP** gruvverksamheten krävde stora investeringar i allt från drift till anläggningar. I rask takt uppfördes lavar, maskinhus och manskapsbyggnader med matservering och logi för den växande arbetsstyrkan.

**MED DEN VÄXANDE** gruvverksamheten i Kristineberg blev också väg- och transportfrågorna allt viktigare. På Bolidens initiativ satte man därför igång att bygga den för tiden stora, fem meter breda malmlandsvägen mellan Kristineberg och Boliden. Från och med 1941 kördes malmen i dubbla skift med ett 30-tal specialbyggda lastbilar den nära 100 km långa sträckan till Boliden, varifrån Kristinebergsmalmen sedan fraktades med järnväg till Rönnskärs smältverk. Utvecklingen började rulla allt snabbare nu drygt 80 år efter att Carl Hultdin hittade den första stenen på Viterliden.

▼ *Prospekteringslaven i Kristineberg, byggd 1934.*



#### MILSTOLPAR SVENSK GRUVHISTORIA

- 1000-talet Malmutvinning i Falu gruva börjar.
- 1100-talet Järnframställning ur järnmalm påbörjas.
- 1200-1800 Den tidsperiod då Sverige är en världsledande järnproducent.
- 1660 Första kända proven från Gällivare-Malmbergets malmfält tas.
- 1924 Malmupptäckten görs i Fågelmýran, Boliden, som senare blir Bolidengruvan.
- 1930 Smältverket Rönnskär byggs.
- 1931 Boliden AB bildas.
- 1992 Falu koppargruva läggs ner efter att ha varit i drift i över tusen år.